

29.04.2015

Faglig råd for elektrofag

Stortingsmelding om livslang læring og utenforskap – innspill fra faglig råd for elektrofag

Rådet viser til orientering gitt i fellesmøtet mellom SRY og faglige råd 22. januar 2015. I møtet presenterte Kunnskapsdepartementet v/Annette Skalde meldingsarbeidet. Målet er å utvikle en samordnet og helhetlig politikk for voksne som har lite utdanning, svake grunnleggende ferdigheter eller som ikke har anerkjent kompetanse. Problemstillinger som vil bli drøftet er: Om 2+2 modellen er tilpasset voksne, praksiskandidatordningens krav, og problemene med å få lære plass. Leder av faglig råd for elektrofag er invitert til en innspillkonferanse 4. mai 2015. I invitasjonen stilles følgende spørsmål:

- Hvordan legge til rette for at flere voksne får mulighet til å ta en fag- og yrkesopplæring?
- Hvordan kan vi gi flere voksne et fleksibelt tilbud om opplæring i grunnleggende ferdigheter?
- Hvordan kan vi sørge for at innvandrere med liten skolebakgrunn får den kompetansen de trenger?
- Hva kan gjøres for å forbedre godkjenningsordningene for utenlandsk utdanning?
- Hvordan kan arbeidslivet, frivilligheten og andre aktører bidra til å gi voksne med svake grunnleggende ferdigheter bedre opplæringsmuligheter?

Meldingen skal ferdigstilles høsten 2015.

Generelle kommentarer

Rådet er opptatt av at det blir etablert gode ordninger for at voksne skal kunne komme inn i faget og oppnå norsk fagbrev. Tilrettelegging av for voksne må imidlertid ikke svekke kvaliteten på opplæringen og fagbrevet.

Er 2+2 modellen tilpasset voksne?

Rådet mener det bør legges bedre til rette for at voksne skal kunne tegne lærekontrakt uten tidligere opplæring i faget. Det ordinære løpet til fagbrev med brede vg1, vg2 er lite tilpasset voksne. Dette gjelder blant andre voksne som har arbeidet som ufaglært, og som ønsker videre opplæring fram til fagbrev. Dette kan for eksempel organiseres i form av opplæring i bedrift, samt lærlingskole på dagtid/kveldstid. Voksnes adgang til opplæring i fellesfag og programfag (yrkesteori) er fragmentert og uoversiktlig. Det er ikke i tilstrekkelig grad lagt til rette for slike opplæringsløp i dag, og det bør legges bedre til rette for voksne innenfor gjeldende ordninger.

Det faglige rådet vil presisere at en slik modell skal beholdes for voksne. Dagens opplæring i elektrofag for ungdom fungerer godt. Rådet ønsker ikke å erstatte denne med noen form for vekslingsmodell.

Praksiskandidatordningens krav

Meldingsarbeidet skal drøfte praksiskandidatordningens krav. I dag kreves det godkjent praksis tilsvarende læretiden + 25%, samt bestått yrkesteoretisk prøve for å kunne gå opp til fagprøve. Det gis fritak fra fellesfag. Det faglige rådet mener kravene til å avlegge

fagprøve ikke må reduseres. Det kreves minst tre års opplæring eller fem års praksis for å oppnå tilstrekkelige kunnskaper, ferdigheter, samarbeidsevner og identitet til faget. Disse kravene kan ikke reduseres.

Målgruppa for meldingsarbeidet er voksne utenfor arbeidslivet, hvor minoritetsspråklige nevnes særskilt. Samtidig gis praksiskandidater fritak for fellesfag. Det faglige rådet mener at kunnskaper i f eks fellesfagene norsk og samfunnsfag vil kunne gjøre det lettere å komme inn på arbeidsmarkedet.

Det nå foreslått egne yrkesrettede læreplaner for det enkelte utdanningsprogram, foreløpig i matematikk. For elektrofagene er gode matematikkunnskaper en forutsetning for å bli en god elektrofagarbeider – også for voksne. Meldingen bør derfor drøfte behovet for fellesfag, evt basiskompetanse i arbeidslivet (BKA), for praksiskandidater.

Problemer med å få læreplass

Elektrofagene har god rekruttering, med over 3000 nye lærekontrakter årlig. Det er oversøking både til vg1, vg2 og til ledige læreplasser. De fleste bedrifter rekrutterer ansatte gjennom lærlingordningen, slik at det er begrenset behov for å rekruttere voksne som står utenfor arbeidslivet inn i faget. Bransjen opplever likevel et press, særlig fra utenlandske arbeidssøkere, om å komme inn i faget. Årlig søker over 3000 utenlandske statsborgere DSB om videreføring av yrke som elektrofagarbeider i Norge. Det faglige rådet mener det bør legges bedre til rette for at voksne kan tegne lærekontrakt i elektrofagene. Følgende tiltak kan være aktuelle:

- Økt tilskudd til bedrifter som tar inn voksne lærlinger
- Gratis «pakkeløsninger» til bedrifter som tar inn voksne lærlinger (lærekontrakt + tilskudd + yrkesteoritilbud + fagprøve). NAV bør kunne bidra til dette.
- Tilbud i elektrofag om teoriopplæring for voksne lærlinger i alle fylker. Tilbudet må omfatte fellesfag og programfag/vg3 og føre fram til fagprøve.

Det faglige rådet vil gjerne delta å utvikle tiltak som kan bidra til at flere voksne i elektrofagene kan få læreplass og oppnå fagbrev.

Forslag om en tredje vei til fagbrev

Det faglige rådet er kjent med at den partssammensatte arbeidsgruppa for samfunnskontrakten har foreslått utredet en tredje vei til fagbrev. Ordningen skal baseres på en kombinasjon av opplæring, praksiskandidatordningen og realkompetansevurdering. Blant annet foreslås det at kravet til praksis (vg3) skal kunne realkompetansevurderes, at det skal kunne gis fritak for fellesfag, og at det skal gis fritak for sentralgitt vg3-eksamen for praksiskandidater.

Faglig råd for elektrofag mener det kan legges til rette for at eksisterende opplæringsmodeller i større grad kan benyttes av voksne utenfor arbeidslivet. Dagens modell med lærekontrakt, tilskudd til lærebedrift, faglig leder, underveisvurdering og fagprøve er velegnet også for voksne som skal inn i arbeidslivet.

Lærlingordningen innebærer at det kan gis godskriving for voksne i læretid for realkompetanse, tidligere arbeid i faget og relevant skole. Tariffønnen for lærlinger angir minstelønn. Voksne lærlinger vil normalt få langt høyere lønn, noe som framgår av tariffavtalene.

Faglig råd for elektrofag frykter for at en slik ordning vil svekke fagbrevets kvalitet og omdømme. Et flertall i rådet ønsker derfor ikke at det etableres en tredje vei til fagbrev, men ønsker å bidra med tilrettelegging av lærlingordningen slik at den i større grad kan benyttes av voksne.